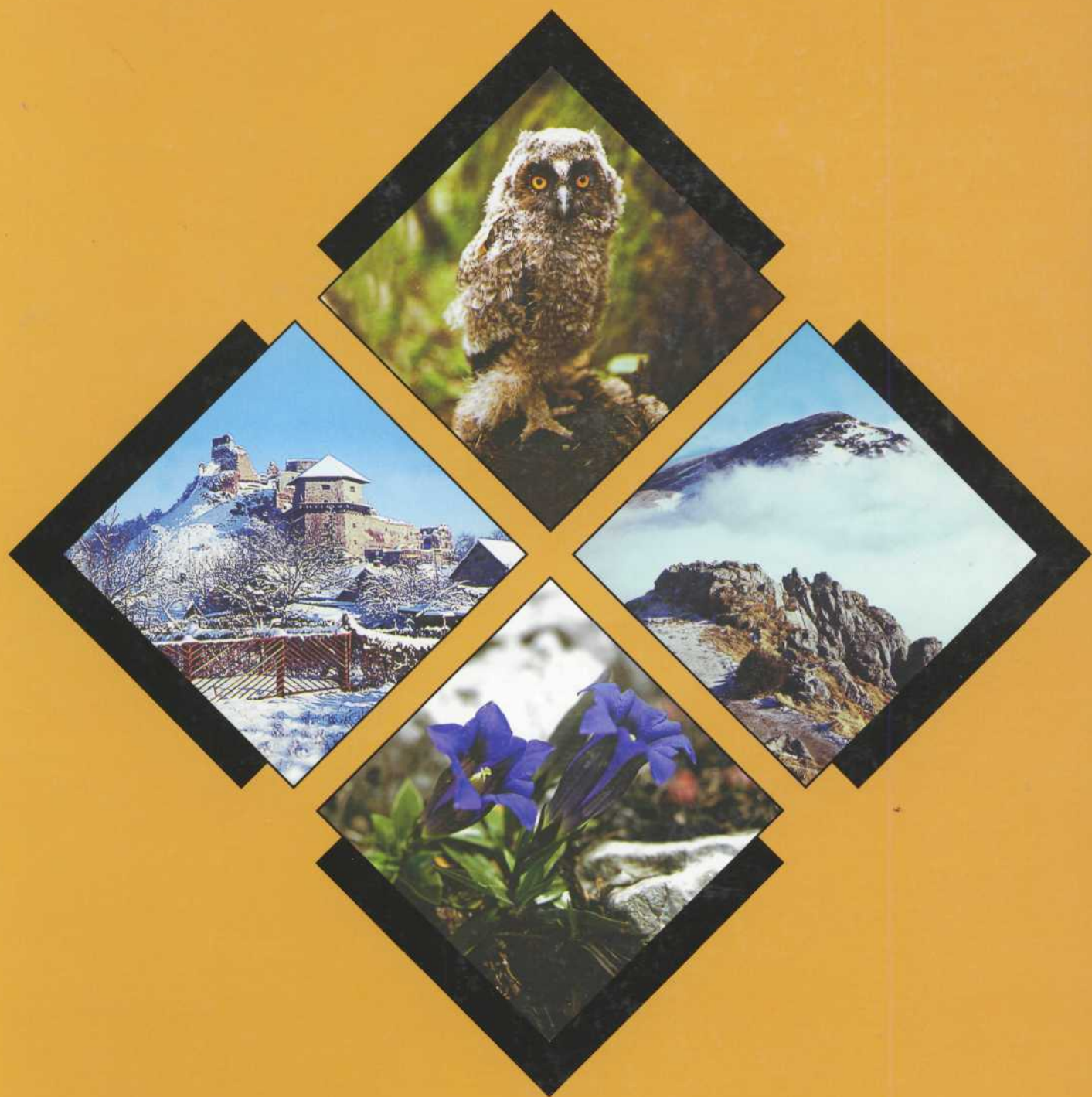

**MINISTERSTVO ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY**

**SPRÁVA O STAVE
ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY
V ROKU 1995**

MINISTERSTVO ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

**SPRÁVA O STAVE
ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY
V ROKU 1995**

SLOVENSKÁ AGENTÚRA
ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

STAV ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA VO VYBRANÝCH REGIÓNOCH

Okrem hodnotenia stavu životného prostredia na **celoštátnej úrovni** veľký význam zohráva kategorizácia územia podľa kvality životného prostredia v ňom - **environmentálna regionalizácia**.

Vyčleňuje územia vyžadujúce prioritizáciu pri riešení problémov v životnom prostredí vrátane prednostného umiestňovania finančných prostriedkov vynakladaných v oblasti ochrany a tvorby životného prostredia.

◆ ENVIRONMENTÁLNA REGIONALIZÁCIA

V Slovenskej republike je vymedzených **5 tried úrovne životného prostredia**:

1. Životné prostredie vysokej úrovne (na hygienicky vhodnom území bez negatívnych civilizačných zásahov a s podmienkami vysokej krajinárskej a urbanistickej vhodnosti)

2. vyhovujúce životné prostredie (hygienicky vhodné a priemerne hodnotné z krajinárskeho a urbanistického hľadiska)

3- narušené životné prostredie (s výskytom ukazovateľov hygienického narušenia v podmienkach vysokej alebo strednej krajinárskej a urbanistickej vhodnosti)

4. silne narušené životné prostredie (s výskytom viacerých ukazovateľov hygienického narušenia s kombináciou všetkých stupňov krajinárskej a urbanistickej vhodnosti)

5. extrémne narušené životné prostredie (s výrazným prekračovaním limitov ukazovateľov hygienického narušenia).

Na úrovniach s 1. - 2. triedou úrovne životného prostredia žilo v roku 1995 približne 45 % obyvateľov SR, s 3- triedou 14 %, so 4. triedou 26 % a s 5. triedou 15 % obyvateľov SR. V silne až extrémne narušenom životnom prostredí, teda na úrovniach označených ako ohrozených a zdravotne závažných, žilo spolu 41 % obyvateľov SR. Išlo najmä o **9 ohrozených oblastí**:

1. Bratislavská oblasť
2. Trnavskogalantská oblasť
- 3- Hornonitrianska oblasť
4. Hornopovažská oblasť
5. Strednopohronská oblasť
6. Strednospišská oblasť
7. Strednogemerská oblasť
8. Košická oblasť
- 9- Strednozemplínska oblasť.

Kým územia so silne až extrémne narušeným životným prostredím nie sú v Strednospišskej, Hornopovažskej a Strednogemerskej oblasti kompaktné, u ostatných predstavujú ucelený priestor, resp. priestor nerozčlenený výraznými prírodnými bariérami, ktoré čiastočne tlmia negatívne vplyvy (mapa č. IV. 1).

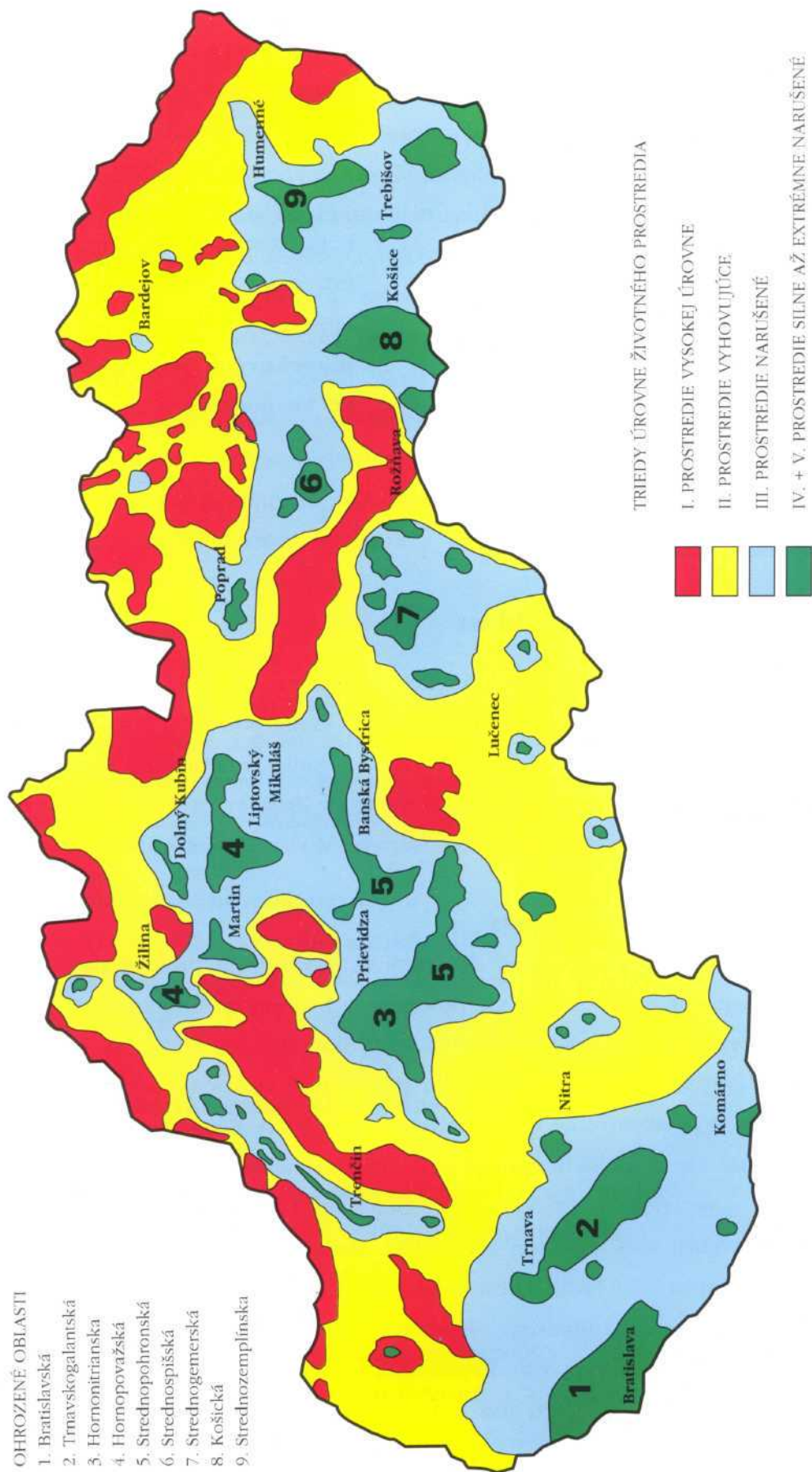
Medzi **zaťažené územia** s vysokou koncentráciou znečisťujúcich látok v ovzduší, ktoré ich trvaním, frekvenciou výskytu alebo spoločným účinkom viacerých z nich môžu vyvolať vo zvýšenej miere škodlivé účinky na zdravie obyvateľstva a životné prostredie, je od roku 1993 na základe vyhlášky MŽP SR č. 112/1993 Z.z. zaradených 156 katastrálnych území situovaných v 12 zaťažených oblastiach (**Banská Bystrica, Bratislava, Hnúšťa - Tisovec, Horná Nitra, Jelšava - Lubeník, Košice, Prešov, Ružomberok, Strážske - Vranov - Humenné, Stredný Spiš, Žiarska kotlina, Žilina**), väčšinou včlenených do uvedených ohrozených oblastí. Rozloha zaťažených území predstavuje **6,4 % rozlohy** Slovenska a žije v nich približne **22 % obyvateľov**.

Mapa č. IV.1 Úroveň životného prostredia v Slovenskej republike

OHZROZENÉ OBLASTI

1. Bratislavská
2. Trnavskogalantská
3. Hornonitrianska
4. Hornopovažská
5. Strednopoľská
6. Strednospišská
7. Strednogemerská
8. Košická
9. Strednozemplínska

◆ OBLASTI SO SILNE AŽ EXTRÉMNE NARUŠENÝM PROSTREDÍM

Popis stavu v oblastiach so silne až extrémne narušeným prostredím je zameraný na popis znečistenia **ovzdušia, povrchových vôd, pôdy** a na **odpadové hospodárstvo**.

Bratislavská oblasť

Ústrednú časť Bratislavskej oblasti tvoria Malé Karpaty a ich svahy so Záhorskou nížinou a Podunajskou nížinou, ktoré masív oddeľuje. Pokrýva územie okresu Bratislava - mesto a značnú časť okresov Bratislava - vidiek a Dunajská Streda s významnou koncentráciou znečistenia v hlavnom meste Slovenska - Bratislave a v menšej miere vo väčších sídlach oblasti - Dunajskej Strede, Malackách, Stupave, Modre, Pezinku a Senci.

Znečistenie ovzdušia

Škodliviny emitované do ovzdušia pochádzajú predovšetkým z energetiky, chemického priemyslu, technologických procesov a z dopravy. Dominantné postavenie má Bratislava, v ktorej hlavné zdroje znečistenia sú v Slovnafte a.s. Bratislava, kde pozorovanie množstva vypúšťaných emisií v tonách v roku 1994 a 1995 naznačuje pokles v prípade tuhých látok, pri ostatných je pozorovaný mierny nárast a v ZEZ š.p. Bratislava - výhrevná juh, kde je situácia obdobná. Medzi ďalších významných znečisťovateľov patrí aj ZEZ š.p. Bratislava - tepláreň západ a tepláreň II, Istrochem š.p. Bratislava (v roku 1995 emitoval do ovzdušia 135,100 ton sírovodíka a 804,800 ton sírouhlika), Matador š.p. Bratislava, BEZ transformátory š.p.OLO a.s. - Spalovňa Vlčie hrdlo, Drevokombinát š.p. Pezinok.

V okresoch Bratislava, Bratislava - vidiek a Dunajská Streda, ktoré značnou časťou spadajú do oblasti sa vypustilo do ovzdušia v roku 1995 3 222 ton tuhých látok, 28 123 ton SO₂, 1 166,6 ton NO_x, 3 881 ton CO a značné množstvo uhľovodíkov a organických zlúčenín.

Znečistenie povrchových vôd

V čiastkovom povodí Dunaja kvalita vody v toku Dunaj od miesta odberu Dunaj-nad Bratislavou zodpovedala zaradeniu do najhoršej V. triedy čistoty. V uvedenom profile došlo v skupine základných chemických a fyzikálnych ukazovateľov oproti hodnotenému roku 1994 k zmene z V. triedy na III. triedu z dôvodu znehodnotenia dusitanového dusíka. Obdobne v skupine biologických a mikrobiologických ukazovateľov došlo k zlepšeniu z V. triedy na IV. triedu z dôvodu znehodnotenia ukazovateľa psychrofilné baktérie.

V čiastkovom povodí Moravy najpodstatnejšiu časť bodových zdrojov znečistenia privádzaných do toku Morava, predstavujú prítoky. Porovnaním roku 1994 s rokom 1995 možno konštatovať zmeny v profile Morava-Gajary, kde došlo k zlepšeniu základných chemických ukazovateľov z V. triedy na IV. triedu, pričom nebol hodnotený dusitanový dusík a v doplňujúcich ukazovateľoch došlo k zhoršeniu z II. triedy na III. triedu.

Medzi najvýznamnejšie zdroje znečistenia povrchových vôd patria: Slovnaft a.s. Bratislava, Istrochem š.p. Bratislava, Vodárne a kanalizácie Bratislava-zberač A, Vodárne a kanalizácie - ČOV Petržalka.

Znečistenie pôdy

V meste Bratislava sa v roku 1995 zistili zvýšené hodnoty obsahu medi v oblasti vinohradov, zvýšené hodnoty ropných látok v okolí Slovnaftu, zvýšené hodnoty olova a zinku. Zvýšené hodnoty ropných látok boli zaznamenané taktiež na Záhorí v lokalitách ťažby ropy a polycyklické aromatických uhľovodíky boli zistené v Rusovciach.

Odpadové hospodárstvo

Z celkového počtu 118 skládok sú iba 3 prevádzkované v súlade s platnými predpismi v odpadovom hospodárstve. Ostatné skládky sú nepovolené, alebo sú prevádzkované za osobitných podmienok.

Trnavskogalantská oblasť

Trnavskogalantská oblasť sa nachádza v Podunajskej nížine, v Galantskej časti na Podunajskej rovine a v Trnavskej časti na Podunajskej pahorkatine.

Znečistenie ovzdušia

Množstvo emisií vypúšťaných do ovzdušia v okresoch Trnava a Galanta, do ktorých oblasť spadá, bolo v roku 1995 nasledovné: 3 704 ton tuhých látok, 9 725 ton SO₂, 4 717 ton NO_x a 5 085 ton CO.

V dôsledku zastavenia výroby niklu a kobaltu v Niklovej huti Sereď (uznesenie vlády SK č. 441/1993 k návrhu na likvidáciu Niklovej huti š.p. Sereď) došlo v roku 1995 k výraznému zníženiu znečistenia ovzdušia. Významnými znečisťovateľmi v oblasti sú najmä Duslo a.s. Šaľa (854,994 ton tuhých látok, 2 515, 258 ton SO₂, 2 515,258 ton NO_x, 26,058 ton CO) a CUKOS s. r. o. Galanta (167,364 ton tuhých látok, 204,818 ton SO₂, 71,978 ton NO_x a 15,107 ton CO).

Ďalšími znečisťovateľmi aj naďalej zostávajú: Trnavský cukrovar a.s., ZEZ š.p. Tepláreň Trnava a.s., Chemolak Smolenice a.s., Drôtovňa a.s. Hlohovec.

Znečistenie povrchových vôd

Najvýznamnejším tokom oblasti je rieka Váh, ktorej kvalita sa v porovnaní s rokom 1994 zlepšila v profile Hlohovec v ukazovateli kyslíkového režimu z triedy III. na triedu II., v základných chemických ukazovateľoch z triedy IV. na triedu III., v ukazovateľoch biologických a mikrobiologických z triedy V. na triedu IV.

Ďalším sledovaným tokom je rieka Dudváh, kde v profile Žilkovce a Sládkovičovo sa zlepšil ukazovateľ rádioaktivity v porovnaní s rokom 1994 z triedy III. na triedu II.

Znečistenie pôdy

Najproblémovými ťažkými kovmi v okolí Sereďe sú nikel a chróm, kde je ich zvýšená hodnota starou záťažou v dôsledku bývalej výroby v Niklovej huti š.p. Sereď.

Odpadové hospodárstvo

V oblasti Žitného ostrova, kde patrí galantský okres, predstavuje budovanie nových skládok odpadov, ako aj existencia starých skládok vážny problém. Tento problém súvisí s tým, že na území Žitného ostrova sa nachádzajú významné zásoby kvalitnej podzemnej vody. Táto skutočnosť si vyžaduje pri budovaní skládok postupovať veľmi citlivo, v súlade s platnou legislatívou. Pre budovanie skládok v tejto oblasti sú charakteristické vysoké investičné náklady, vysoké nároky na projektové práce pokiaľ ide o zabezpečenie tesniacej funkcie telesa skládky, ako aj vysoké nároky na realizáciu samotnej výstavby skládky.

V záujmovej oblasti sa nachádza úložisko odpadov RSTO, ako aj ďalšie odkalisko Duslo a.s. Šaľa a 2 odkaliská v bývalej Niklovej huti š.p. v Sereďi.

Hornonitrianska oblasť

Oblasť zahŕňa časť Hornonitrianskej kotliny od Prievidze po Bystričany. Hlavný podiel na znečistení má energetika, chemický priemysel a baníctvo.

Znečistenie ovzdušia

V okrese Prievidza zaznamenali v roku 1995 5 174 t tuhých látok, 43 508 t SO₂, 18 453 t NO_x a 3 875 t CO.

Najväčšími znečisťovateľmi ovzdušia v oblasti boli SE a.s. Zemianske Kostofany, ktoré v roku 1995 vypustili 2 440,486 t tuhých látok, 41 022,40 t SO₂, 17 568,62 t NO_x, 7 568 t CO.

Novácke chemické závody a.s. Nováky, v roku 1995 vyprodukovali 1 036,447 t tuhých látok, 33,747 t SO₂, 114,974 t NO_x, 1 265,832 t CO.

Znečistenie povrchových vôd

Najvýznamnejším tokom oblasti je rieka Nitra, ktorej kvalita sa v merných profiloch nad mestom Prievidza oproti roku 1994 zlepšila. V profile Chalmová vykazuje IV. triedu v chemických a mikrobiologických ukazovateľoch a III. triedu v kyslíkovom režime. V profile Opatovce vykazuje IV. triedu v chemických a mikrobiologických ukazovateľoch a III. triedu v kyslíkovom režime.

Prítok Nitry Handlovka v profile Koš nezaznamenal zmenu v ukazovateli ťažké kovy oproti roku 1995, v ukazovateľoch kyslíkového režimu zaznamenal výrazné zlepšenie III. triedu. V ďalších ukazovateľoch zaznamenal V. triedu kvality.

Najvýznamnejšími znečisťovateľmi sú Novácke chemické závody a.s. Nováky, SE a.s. Zemianske Kostofany, Bane Nováky.

Znečistenie pôdy

Na ploche pod sedimentačnou nádržou elektrárenského popolčeka v Zemianskych Kostofanoch a na priľahlej časti nivy Nitry boli zistené vysoké hodnoty arzénu nad 1 000 mg/kg.

Odpadové hospodárstvo

Na území sú prevádzkované 3 skládky v súlade s platnými predpismi v odpadovom hospodárstve. Sú to skládky III. stavebnej triedy vo Veľkej Lehôtke, Vyšehradnej a Handlovej. Ďalších 5 skládok sa prevádzkuje na základe vydaných osobitných podmienok. V hodnotenom území sa nachádza aj 18 neriadených skládok.

Hornopovažská oblasť

Hornopovažská oblasť zahŕňa územie severozápadného Slovenska od Žilinskej kotliny po Liptovský Mikuláš. Výrazný podiel na súčasnom stave životného prostredia má energetika, chemický a celulózo-papierenský priemysel.

Znečistenie ovzdušia

K najvýznamnejším znečisťovateľom v oblasti patrili Severoslovenské celulóžky a papierne š.p. Ružomberok, ktoré v roku 1995 vyprodukovali 772,996 ton tuhých látok, 3 962,255 ton SO₂, 1 874,753 ton NO_x a 720,949 ton CO, čo je oproti roku 1994 mierny pokles.

Ďalšími znečisťovateľmi v oblasti boli Texikom š.p. Ružomberok (399,959 ton SO₂, 153,451 ton NO_x, 27,018 ton tuhých látok), Maytex Liptovský Mikuláš (1 179,148 ton SO₂ a 286,154 ton NO_x v roku 1995), SEZ š.p. Tepláreň v Martine a SEZ š.p. v Žiline. K významným znečisťovateľom ďalej patrili Považské chemické závody š.p. Žilina (389,215 ton SO₂, 13 ton metylmetakrylátu a 60 ton trichlóretylénu).

Znečistenie povrchových vôd

Povrchové vody oblasti patria do povodia Váhu. Rieka Váh v ukazovateľoch biologických a mikrobiologických vykazovala IV. - V. triedu kvality, v ukazovateli ťažké kovy II. - III. triedu kvality, tak ako v roku 1994. V chemických ukazovateľoch III.- IV. triedu, čo je oproti minulému roku mierne zlepšenie, v kyslíkovom režime II. - V. triedu, čo je oproti minulému roku mierne zhoršenie.

Najväčšími znečisťovateľmi povrchových vôd boli Severoslovenské vodárne a kanalizácie Martin - Vrútky, Považské chemické závody š.p. Žilina, Severoslovenské vodárne a kanalizácie Žilina.

Znečistenie pôdy

V znečistení pôd sa problémovým javí nikel v okolí Martina, chróm a mangán ako dôsledok emisií z metalurgického priemyslu hlavne na dolnej Orave v okolí OFZ a.s. Istebné, v okolí Liptovského Mikuláša a Ružomberka.

Odpadové hospodárstvo

Na území je v súčasnosti 7 skládok, ktoré vyhovujú súčasnej platnej legislatíve v odpadovom hospodárstve (Podzávoz, Kysucké Nové Mesto, Kalnô, Biela púť, SCP Ružomberok, Veterná Poruba, Podtureň).

Medzi ďalšie významné skládky patria: Sučany, Turany, OFZ Istebné - skládka priemyselných odpadov, OFZ Istebné - Široká - skládka priemyselných odpadov, Gelma Liptovský Mikuláš, Liptovská Osada, Potok, Likavka.

Najvýznamnejšími producentami odpadov sú Kožiarske závody Liptovský Mikuláš, Lipt. mliekareň Liptovský Mikuláš, Severoslovenské celulóžky a papierne š.p. Ružomberok, OFZ a.s. Istebné, ZŤS TEES a.s. Martin, Drevina Turany, SEZ š.p. Tepláreň Žilina PCHZ š.p. Žilina a PT a.s. Žilina.

Strednopohronská oblasť

Strednopohronská oblasť je vyčlenená v priestore Žiarskej a Zvolenskej kotliny. Najväčšími znečisťovateľmi životného prostredia sú priemyselné podniky umiestnené generálne v línii prechádzajúcej od Novej Bane cez Žiar nad Hronom, Zvolen, Banskú Bystricu až po Brezno.

Znečistenie ovzdušia

Výrazná pozitívna zmena v produkcii emisií nastala v ZSNP a.s. Žiar nad Hronom zavedením novej technológie výroby hliníka v uzavretých elektrolyzéroch s vopred vypálenými anódami, čím došlo k podstatnému zníženiu produkcie škodlivín do ovzdušia. Skúšobná prevádzka začala v máji 1995. Najvýznamnejšími znečisťovateľmi ovzdušia sú Železiarne Podbrezová a.s., ktoré v roku 1995 vypustili (64,881 ton tuhých látok, 6,590 ton SO₂, 130,250 ton NO_x, 40,911 ton CO), Biotika a.s. Slovenská Ľupča (218,861 ton tuhých látok, 839,188 ton SO₂, 271,089 ton NC\, 21,141 ton CO).

Ďalšími znečisťovateľmi boli Petrochema š.p. Dubová, Harmanecké papierne a.s. Harmanec, Zlievárne a.s. Hronec, Mostáreň a.s. Brezno, SSE š.p. závod Tepláreň Zvolen, ZŤS Pohronské strojárne a.s. Hliník nad Hronom.

Znečistenie povrchových vôd

Hlavná rieka oblasti Hron, od profilu Valkovňa až po Novú Baňu, vykazovala v roku 1995 najhoršiu triedu kvality V. v biologických a mikrobiologických ukazovateľoch, tak ako v roku 1994. V ukazovateli kyslíkového režimu bol Hron zaradený do II. - III. triedy kvality a v doplňujúcich chemických ukazovateľoch sú určujúcimi ukazovateľmi naďalej NL, pH, N-NH⁺, P a NEL. Kvalita vody sa pohybuje väčšinou v III. - V. triede čistoty. V mieste odberu Sliač je určujúcim ukazovateľom kadmium. Medzi najväčších znečisťovateľov Hrona v tomto úseku patria Vodárne a kanalizácie Banská Bystrica, Brezno, Zvolen, Biotika a.s. Slovenská Ľupča a ZSNP a.s. Žiar nad Hronom.

Znečistenie pôdy

Negatívny vplyv na kvalitu pôdy má imisná situácia. Exhalátmi z priemyselnej výroby sú najviac poškodené pôdy v oblasti Banskej Bystrice a Žiaru nad Hronom.

V popisovanom území, v priestore Sliač - Vlkanová, Lesť, Zvolen, je pôdny fond znehodnotený dlhodobým znečisťovaním vojskami bývalej Sovietskej armády. V súčasnosti pokračujú rozsiahle sanačné práce, ktoré sú v prvom rade zamerané na odstránenie ropných látok z pôdneho horizontu a dekontamináciu podzemných vôd.

Odpadové hospodárstvo

V roku 1995 pokračovali aktivity v oblasti likvidácie starých environmentálnych záťaží a v riešení problematiky nakladania s odpadmi. V roku 1995 sa na pokusných poliach haldy ZSNP a.s. Žiar nad Hronom odskúšavali jednotlivé postupy sanácie. ZSNP a.s. Žiar nad Hronom buduje skládku nebezpečných odpadov, ktorá vyrieši problémy s nakladaním s nebezpečnými odpadmi vznikajúcimi v dôsledku výrobného programu a pravdepodobne umožní aj ďalším producentom nebezpečných odpadov z regiónu vyriešiť problematiku ukladania nebezpečných odpadov po dohode s prevádzkovateľom skládky.

Strednospišská oblasť

Oblasť Stredného Spiša je po stáročia negatívne poznamenaná banskou činnosťou a následným spracovaním polymetalických sírnikových rúd. Jej centrom je Hornádske podolie v Hornádskej kotline s prechodom do Hnileckých vrchov a na západe v Spišskej Novej Vsi s dvoma výraznými jadrami znečisťovania územia - priemyselnými lokalitami Rudňany a Krompachy.

Znečistenie ovzdušia

Územie je narušené pozostatkami po banskej činnosti (haldy, odvaly, dve nestabilné odkaliská - Rudňany, Slovinky). Rozhodujúcimi zdrojmi znečistenia ovzdušia v oblasti sú: Želba š.p. Rudňany (v roku 1995 vypustili 20,006 ton tuhých látok, 60,6 ton SO₂, 7,5 ton NO_x, 5,6 ton CO), Kovohuty a.s. Krompachy - útlmom rudného baníctva sa stali najvýraznejším znečisťovateľom ovzdušia, v roku 1995 vypustili 85,6 ton tuhých látok, 5 348,2 ton SO₂, 43,4 ton NO_x, 1 189 ton CO. Nákupom čistejších surovín, modernizáciou rozhodujúcich pecných agregátov⁷, snahou nahradiť zastaralú technológiu a finalizáciou výroby sa v posledných rokoch darí neustále znižovať množstvo vypúšťaných emisií. Najväčším zdrojom emisií v súčasnosti zostáva hlavný technologický uzol - plamenná pec MAERZ produkujúca hlavný podiel emisií SO₂. Ďalšie zníženie produkovaného znečistenia v budúcnosti spočíva v náhrade tohto zariadenia environmentálne prijateľnou technológiou. Ďalšími znečisťovateľmi ovzdušia sú Chemosvit a.s. Svit a Finiš š.p. Spišská Nová Ves, ktorí znečisťujú ovzdušie spaľovaním fosílnych palív v zdrojoch na výrobu tepla.

Znečistenie povrchových vôd

Horná časť toku Hornád až po VN Ružín je poznamenaná banskou činnosťou v povodí. Skupina ukazovateľov ťažkých kovov v hodnotených miestach odberov pod Kluknavou a v prítokoch Rudniansky potok, Slovanský potok a Hnilec v úseku od Smolníka až po VN Ružín je permanentne zaradená v V. triede čistoty. Rieka Hornád od

profilu Spišská Nová Ves až po profil pod Kluknavou vykazuje naďalej V. triedu kvality v chemických a mikrobiologických ukazovateľoch ako v roku 1994.

Znečistenie pôdy

Pri rozboroch vzoriek pôdy bolo zistené prekročenie limitných hodnôt u Cd, Pb, Cu, Zn a As. Navyiac sú pôdy v tejto lokalite kontaminované meďou. Nad limit 50 mg Cu/kg pôdy obsahujú meď pôdy v Kluknave, Richnave, Hrišovciach a Slovinkách. U týchto pôd bol zistený tiež vysoký obsah zinku až 240 mg/kg pôdy, čo je niekoľkonásobné prekročenie limitu. Dvojnásobné je prekročenie limitu u arzenu. V prípade produktov rastlinnej výroby analýzou vzoriek vyplýva, že u Hg bola prekročená limitná hodnota u trvalých trávnych porastov v Kluknave, v prípade Cd u TTP v Richnave, u As bola prekročená limitná hodnota u krmiva v Richnave a Kluknave.

Odpadové hospodárstvo

V regióne Stredný Spiš k najproblematickejším patria vyprodukované odpady z priemyselných lokalít v Rudňanoch a Krompachoch.

V lokalite Rudňany bolo v uplynulom roku značným prínosom spracovanie arzénových výpalkov tak, aby ich bolo možné pridávať do betónových zmesí a spracovanie antimónových výpalkov vo VSŽ Košice. Problémom naďalej zostáva zneškodňovanie medených výpražkov sústredených na troch haldách s celkovou hmotnosťou 60 000 t.

V prípade priemyselného odpadu z Kovohiit a.s. Krompachy zmenou technológie sa odpad z medeného kalu elektrolytickým spôsobom upravuje, získava sa z neho meď a nikel a vzniká pritom sadrovcový kal. Ročne sa na skládku priemyselných odpadov uloží 292 t ZnSO₄, 213 t medeného neutralizačného kalu a 1 459 t sadrovcového kalu.

Strednogemerská oblasť

Centrom Strednogemerskej oblasti je dolina Murána od Revúcej cez Lubeník po Jelšavu. Z východu sa pridružujú menšie centrá v doline¹ Slanej (Rožňava a Nižná Slaná), zo západu jadro v doline¹ Rimavy na úseku Hnúšťa-Hačava-Tisovec. Celá oblasť spadá do Revúckej vrchoviny s prechodom do Rožňavskej kotliny.

Znečistenie ovzdušia

I keď bol v roku 1994 v porovnaní s predchádzajúcim obdobím zaznamenaný výrazný pokles množstva vypúšťaných tuhých látok a oxidu siričitého do ovzdušia z oboch magnezitových závodov Jelšava a Lubeník a nárast NO_x a CO zásluhou SLOVMAG a.s. Lubeník, v roku 1995 vzrástli emisie tuhých látok, NO_x a CO zo SMZ a.s. Jelšava (244,9 ton NO_x a 1405,9 ton CO) ako dôsledok výrazného zvýšenia objemu výroby. Emisie tuhých látok vzrástli a pretrvávajú vysoké hodnoty emisií SO₂ (2800 ton) zo Železorudných baní š.p. Spišská Nová

Ves o.z. SIDERIT Nižná Slaná ako dôsledok nárastu výroby, nízkej účinnosti odprašovacích zariadení a vysokého obsahu síry vo vsádzke do rotačných pecí.

Znečistenie povrchových vôd

Kvalita vody v toku Slaná sa v roku 1995 v porovnaní s rokom 1994 zlepšila v základných chemických ukazovateľoch o jednu triedu, v ukazovateľoch kyslíkového režimu došlo k zlepšeniu o jednu triedu jedine v profile pod Rožňavou. Najhoršiu V. triedu kvality v biologických a mikrobiologických ukazovateľoch dosahuje už len v profile pod Rožňavou, v ostatných profiloch došlo k zlepšeniu týchto ukazovateľov na IV. triedu kvality.

Medzi najvýznamnejšie zdroje znečistenia v tejto oblasti patria Východoslovenské vodárne a kanalizácie Rožňava.

Znečistenie pôdy

Kvalitu pôdy v uvedenom území znehodnocujú hlavne emisie prachu s pevnými časticami MgO, CaO, Fe₂O₃, s vysokým obsahom horčíka, kadmia a olova. Priame fyzikálne poškodenie pôd a výrazné zmeny chemických vlastností obdobné silnému zasoleniu pôd spôsobuje extrémne množstvo imisíí v okolí zdrojov magnezitového priemyslu (Jelšava, Hačava, Lubeník).

Odpadové hospodárstvo

Okolie závodov, ktoré sú v danej oblasti v prevádzke, zväčša obklopujú veľké skládky odpadov (Hačava, Hnúšťa a Jelšava). Skládok vyhovujúcich súčasnej legislatíve v odpadovom hospodárstve je v oblasti 5 (Revúcka Lehota, Slavošovce, Rochovce, Brzotín a Hámor). Okrem toho je ešte evidovaných 6 hald (Lubeník, Jelšava, Kobeliarovo, Rakovica, Rožňavská Baňa a Slavec) a 8 odkalísk (Slovinky, Rudňany, Nižná Slaná, Smolník, Gemerská Hôrka, Lubeník, Rožňava a Jelšava), ide prevažne o odkaliská, ktoré vznikli banskou činnosťou. Najvýznamnejšími producentmi odpadu sú SLOVMAG a.s. Lubeník, SMZ a.s. Jelšava, Kalcit s.r.o. Vápenka a lom Gombasek, Slavec, Slavošovské papierne š.p. Slavošovce a Železorudné bane š.p. Spišská Nová Ves, o.z. SIDERIT Nižná Slaná.

Košická oblasť

Košická oblasť zahŕňa podstatnú časť Košickej kotliny, celé územie mesta Košice a časť okresu Košice - vidiek.

Znečistenie ovzdušia

I keď v roku 1994 došlo celkove k zníženiu vypúšťania škodlivín do ovzdušia v dôsledku poklesu výroby, resp. dočasným pozastavením výroby niektorých znečisťovateľov, situácia sa v roku 1995 zmenila. VSŽ a.s. Košice zaznamenali v uvedenom roku nárast hodnôt emisií tuhých látok, SO₂ i CO (16 537,1 ton tuhých látok, 19 158,6 ton SO₂, 40 558,6 ton CO), čo

je dôsledkom spresnenia bilančných výpočtov emisií na divíznom závode Koksovňa a na konvertoroch oceliarne. Mierne výkyvy hodnôt emisií ďalších zdrojov znečistenia ovzdušia sú v dôsledku zmien druhu, kvality a množstva použitého paliva v spaľovacích a technologických procesoch a množstva prevádzkových hodín zdrojov.

Znečistenie povrchových vôd

Najvýznamnejším tokom oblasti je Hornád, ktorého kvalita sa v porovnaní s rokom 1994 zhoršila v profile Ťahanovce v biologických a mikrobiologických ukazovateľoch na IV. triedu, ako i v ťažkých kovoch na V. triedu. Zároveň však došlo k zlepšeniu o dve triedy v základných chemických ukazovateľoch na III. triedu kvality. V ostatných profiloch nedošlo k zmene kvality. Druhým významným tokom oblasti je Bodva, ktorá vykazuje v základných chemických ukazovateľoch kvalitu V. triedy.

Najväčšími znečisťovateľmi povrchových vôd sú Východoslovenské železiarne a.s. Košice a Východoslovenské vodárne Košice.

Znečistenie pôdy

V oblasti Košíc bol zaznamenaný zvýšený obsah mangánu v dôsledku prítomnosti Východoslovenských železiární a. s. Košice.

Odpadové hospodárstvo

Osobitným problémom v roku 1995 bola naďalej regulovaná, no kapacitne nepostačujúca skládka odpadov (Košice-Myslava) ako i prevádzkovanie spaľovne komunálneho odpadu v Košiciach pre mesto Košice. Na území oblasti je v súčasnosti 5 skládok, ktoré vyhovujú súčasnej legislatíve v odpadovom hospodárstve (Košice-Myslava, VSŽ-Veľká Ida/suchá skládka, VSŽ-Veľká Ida/mokrú skládka, Turnianska Nová Ves a Košice-Bankov), jedna halda (Košice-Bankov) a 3 odkaliská (TP Košice, Košice Bankov, Košice Bankov-N). Najvýznamnejšími producentmi odpadu sú Tepelné hospodárstvo s.r.o. Košice, Cementáreň a.s. Turňa nad Bodvou, Centrum zneškodňovania odpadov s.r.o.- Spaľovňa Košice a VSŽ a.s. Košice.

Stredozemplínska oblasť

Stredozemplínska oblasť je v súčasnosti predstavovaná pásmom územia o šírke cca 18 km, ktorý pretína Východoslovenskú nížinu severojužným smerom. Zahŕňa územný trojuholník ohraničený mestami Vranov nad Topľou, Humenné a Michalovce s jadrom okolo Strážskeho a pokračuje smerom na juh.

Znečistenie ovzdušia

Ovzdušie oblasti je znečisťované hlavne prachom, SO₂, NO_x, merkaptánmi, formaldehydom a benzénom. I keď v posledných rokoch došlo k výraznému poklesu

vypúšťaných emisií, v priebehu roka 1995 sa zvýšili množstvá vypúšťaných emisií z SE a.s. Elektrárne Vojany, o.z. Vojany (najmä tuhých látok 8 471,0 ton, 23 385,2 ton SO₂, 18 703 ton NO_x) v dôsledku oživenia priemyslu a tým zvýšenia výroby elektrickej energie v elektrárňach, Bukózy a.s. Vranov nad Topľou (najmä 4 660 ton SO₂) v dôsledku spaľovania nekvalitného tuhého paliva a prevádzkových problémov na rotačnej peci. U ostatných znečisťovateľov situácia v podstate stagnuje na stave spred troch rokov.

Znečistenie povrchových vôd

Najvýznamnejším tokom oblasti je Laborec, ktorého kvalita sa pohybuje v rozmedzí II. - V. triedy. Oproti roku 1994 došlo k zhoršeniu kvality biologických a mikrobiologických ukazovateľov v profile Brekov na V. triedu. K zhoršeniu došlo aj v ukazovateli ťažké kovy v profile Nad Cirochou na V. triedu, naopak v profile Petrovce sa kvalita zlepšila zo IV. triedy na II. triedu. V základných chemických ukazovateľoch je kvalita na úrovni III. triedy, pričom v jednotlivých profiloch došlo poväčšine k zlepšeniu o jednu až dve triedy. V ukazovateľoch kyslíkového režimu je situácia zhodná s rokom 1991 až mierne zlepšená. Rieka Ondava má kvalitu zhodnú s predchádzajúcim rokom. Najhoršiu kvalitu dosahuje v ukazovateľoch kyslíkového režimu IV. až V. triedu, chemických ukazovateľoch V. triedu kvality. Tretím najvýznamnejším tokom oblasti je Topľa, ktorej kvalita sa v porovnaní s rokom 1994 v ukazovateľoch kyslíkového režimu, biologických a mikrobiologických ukazovateľoch nezmenila. V základných chemických ukazovateľoch došlo k zlepšeniu z V. triedy na IV. triedu, v doplňujúcich chemických ukazovateľoch k zhoršeniu z I. na II. triedu kvality. Medzi najvýznamnejšie zdroje znečistenia povrchových vôd patria: Chemko š.p. Strážske, Bukóza a.s. Vranov.

Znečistenie pôdy

Kvalitu pôdy znehodnocujú tuhé a plynné emisie, ktoré sa kumulujú v pôde zo zdrojov znečistenia chemického a energetického charakteru, ako i z poľnohospodárskych zdrojov. Najvýznamnejším producentom formaldehydu, ktorý kontaminuje pôdy, je Chemko š.p. Strážske.

Odpadové hospodárstvo

Skládok vyhovujúcich súčasnej legislatíve v odpadovom hospodárstve je na hodnotenom území 10 (Vranov nad Topľou - Heneovce, Suché, Močarany, Moravany, Sečovce, Trhovište, Laškovce, Falkušovce, Vojany a Zemplínske Jastrabie). Okrem toho sa tu nachádza i 6 ďalších významných skládok (Humenné - Myslina, Lesné, Petrovce n/L., Rakovec, Dúbravka, Malčice) a 4 odkaliská (LVO Vojany, EVO Vojany (nové), Poša a Bukóza Vranov).